

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20 .
za inozemstvo . . . 600 .
—
Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . 1 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . . .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/4
Telefon št. 72.
Upravišstvo:
Prasernova ulica št. 54
Telefon št. 98.
—
Račun kr. pošt. ček. uradi
št. 11.842.

Ljubljana, 22. februarja.

Pri zadnjih volitvah v konstituanto se je v Sloveniji smatralo za nekako posebno čast, ako je kdo mogel demokratom pokazati svoje neprijateljstvo.

Zlasti mlajše in nižje državno uslužbenstvo je pridno spuščalo volilne kroglice v komunistične, narodno-socialne in celo v klerikalne volilne skrinjice, četudi prvi dve stranki v politiki nista bili preskušeni, poslednja stranka pa je od pamtveka zaničevala uradništvo ter svoje naziranje o uradnih celih na slovesen način dokumentirala v kriticah: „Zro, zro in zro.“

Danes lahko vidi slovenski državni uslužbenec svojo politično zmožnost. Od komunistov drugemu ni imel kot k večjem neprimlik. Narodni socialci, ki so nastopali pred volitvami z velikanskimi obljubami, niso izpolnili državnemu uslužbenstvu niti ene od danih besed, četudi so v glavnem z njegovo pomočjo dobili dva mandata. Klerikalci so ostali stari sovražniki uradništva in le njega podpirajočiji.

Naj kdo reče, kar hoče, dejstvo je in ostane, da se je v nesreči, v kateri se nahaja uradništvo radi bede, samo demokratska stranka zopet zanj zavzela ter samo ona podvzela v njegovo pomoč odločilne korake.

Po zaslugi demokratskih poslancev Reiserja in Wilderja ter zagrebškega pokrajinskega namestnika Demetroviča stopa vprašanje izplačila uradnih doklad v odločilen štadij.

Pokrajinski namestnik Demetrovič je nastopil pri finančnem ministru z odločnostjo. V demokratskem klubu se je vršila danes plenarna seja, na kateri so vsi govorniki poudarjali neodločljivost izplačila draginskih doklad ter zahtevali remediure brez odloga. Klub je soglasno priznal opravičenost uradnih zahtev ter poveril trojici ministrov, da do jutri najdejo modus, po katerem bo mogoče zahtevam ugoditi.

Kdor pozna parlamentarne običaje, ve, s kako težavo se podvzema tako velike in energične akcije, zlasti v časih, ko vse ječi od težkega finančnega položaja, v katerem se nahaja država. Tudi ni nobenega dvoma, da bi taka akcija lahko bila mnogo uspešnejša, ako bi ljubljanska in zagrebška delegacija demokratov bila številnejša, nego je.

In ni mar baš uradništvo samo mnogo krivo, da je tako razkosalo in razcepalo parlamentarne sile? Kaj koristita državnemu nastavljenstvu n. pr. posl. Deržič in posl. Brandner? Koliko lažje bi bilo delo slovenskih demokratov v klubu, da bi jih bilo 5 ali 6, kar bi bilo prav lahko, če bi si gospodje narodni socialci na škodo svojih volilcev ne dovoljevali luksusa, biti parlamentarni divjaki brez dela.

V ostalem — razven zaničevanih demokratov — sploh nihče ni niti resno poskusil potegniti se za koristi uradništva. Ako so slovenski in hrvaški demokratje to iniciativno storili, so imeli pred očmi le dobrobit države in socialno pravičnost, ki nujno zahtevata lajšanje uradnihskih bede. Nesebično so pri tej svoji akciji pretrpeli, da velika večina uradništva, zlasti na Hrvaškem, pri zadnjih volitvah ni hotela poznati demokratov in da so se tudi državni uslužbeni dali zapeljati od demagoških in nepoštenih elementov na stranpota, ki vodijo vse drugam kakor do državne konsolidacije.

Vse te stranke so jih danes v njihovi nesreči zapustile ali pa jim vsled svoje slabosti ne morejo pomagati. Brezdvomno bo dejstvo marsikomu odprlo oči.

DR. ŽERJAV V DUBROVNIKU.

Dubrovnik, 22. februarja. (Izv.) Minister dr. Žerjav je prišel včeraj v Dubrovnik na končno iztečenje. Vožnjo je preстал dobro.

PRED VOLITVAMI NA MADŽARSKEM.

Budimpešta, 22. februarja. (Izv.) Za petek je sklicana seja ministrskega sveta, ki bo končno javno odločila o volilnem redu na podlagi katerega se bodo vršile nove volitve. Grof Bethlen bo upošteval koncesije opozicije. Volitve pa najbrže ne bodo pred mesecem junijem, ker se morajo na novo sestaviti volilne liste. Vendar pa se nova narodna skupščina sestane brezpogojno pred 1. julijem, ker poteče s 1. julijem proračunski provizorij. Bethlenov kabinet se bo prihodnji teden bržčas rekonstruiral.

Odločen nastop demokratskega kluba za uradništvo

PRENAGLJENE VESTI O ODSTOPU POKRAJINSKEGA NAMESTNIKA DEMETROVIČA.

Beograd, 22. februarja. (Izv.) Danes dopoldne je imel demokratski klub seja, na kateri je razpravljalo o izplačanju uradnih doklad. Naglašalo se je, da se morajo doklade izplačevati takoj in da morajo biti tozadevne postavke tudi že v proračunskem provizoriju za marec in april. Pozamezni poslanci so izjavili, da bodo glasovali proti dvanaštini, ako se doklade ne izplačajo takoj, čeprav je finančni minister dr. Kumanudi opozarjal, da za te izdatke še ni kritja in da so potrebni novi krediti.

Člani kluba, ministri Kumanudi, Marinković in Krstelj so dobili nalog, naj najdejo način, da bo mogoče nemudoma ugoditi upravičenim zahtevam uradnikov.

Seja je bila zaključena ob 13. uri in

sklicana prihodnja za jutri ob 9. uri, da predloži imenovani trije ministri svoje poročilo, nakar bo demokratski klub definitivno določil svoje stališče napram dvanaštini.

Beograd, 22. februarja. (Izv.) V svezi z demokratsko akcijo za takojšnje izplačilo povišanih draginskih doklad so prinesli nekateri listi poročila o odstopu hrvaškega pokrajinskega namestnika Demetroviča. Kakor izve vaš poročevalec, so te vesti prenagljene. O. Demetrovič je le izjavil, da bo prisiljen odstopiti, ako vlada zavrne njegovo zahtevo po takojšnjem izplačilu poviškov uradnihskih draginskih doklad.

(Glej o tem tudi naše poročilo na 2. strani. Uredn.)

Seja narodne skupščine

NOVI POSLANCI — NADALJEVANJE RAZPRAVE O DVANAJSTINAH — ZOPET NI INCIDENT.

Beograd, 22. febr. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine, ki se je vršila samo dopoldne, je bil po otvoritvenih formalnostih najprej sprejet predlog verifikacijskega odbora, po katerem pride mesto umrlega poslanca Fra Didaka Buntiča v skupščino posl. Juraj Pulič, a mesto Zivote Stankovića Milan Radojlovič.

Nato se je nadaljevala debata o budžetskih dvanaštinah za marec in april.

Prvi je govoril poslanec Anton Brandner (NSS). Kritiziral je delo finančnega ministra in zahteval službeno pragmatiko za uradnike. Končno je izjavil, da bo iz načela glasoval proti budžetnim dvanaštinam. Njegova stranka da hoče s tem pritisniti na vlado, da predloži skupščini čim prej redni budžet.

Za Brandnerjem je zemljoradniški poslanec Lazić pojasnjeval stališče zemljoradniške stranke glede dvanaštine. Mnenja je, da znači glasovati za dvanaštine izreči vladi zaupnico. Zato bo v znak protesta proti vladni politiki glasovala njegova stranka proti dvanaštinam.

Nato je povzel besedo Protiševac Momčilo Ivančić, ki pa je bil večkrat po barjih medklicah prekinjen. Črnogorski poslanec Andrija Radović mu je očital, da je obrekljivec, a čulo se je tudi imo Herigonja. Predsedniku se je žele po večminutnem zvonjenju posredilo vzpostaviti red. Predsednik skupščine je pozval poslanca Radovića, da prekliche svojo psovko, in ga je kaznoval z ukorom. Ivančić je nato govoril o redukciji uradništva in se protivil temu, da bi sodelovali pri tem tudi poslanci, češ da bodo potem ministri imeli izgovor, da imajo premalo uradništva na razpolago, ker jim ga je odvzela skupščina proti njihovi volji. V svoji kritiki finančnega ministra je izjavil, da je pravzaprav ministriški predsednik bolj kriv slabe finančne politike, nego finančni minister, ker šef vlade lahko prisili vsakega ministra, da odstopi, ako je nesposoben. Ako tega ne stori, nosi sam polno odgovornost.

Seja je bila nato zaključena ob 20.30. Prihodnja se vrši jutri ob 10. uri dop.

Kralj Aleksander v Bukarešti

Bukarešta, 22. febr. (Izv.) Danes ob 11. uri dopoldne je sprejel kralj Aleksander v prisotnosti g. Pašića in Ninčiča ter svoje suite rumunskega zunanjega ministra Duceja, s katerim je imel eno in pol ure trajajoči diplomatski razgovor. Nato se je pričela defilacija bukarške garnizije, kateri so prisostvovali kraljica, prin. cesa, Marija in Iljana in dvorne dame na eni strani tribune, na drugi pa gg. Pašić, Ninčič, Janković in vsa rumunska vlada. Kralj Ferdinand, kralj Aleksander in rumunski prestolonaslednik Karol so jahali na čelu četi. Kralj Aleksander je bil od množice na celi poti pozdravljen z burnimi živio-klici.

FRANCOSKI PREDSEDNIK SE UDELEŽI KRALJEVE POROKE.

Bukarešta, 22. febr. (Izv.) Poroke kralja Aleksandra z rumunsko princezijo Marijo se poleg predsednika Masaryka udeležil najbrže tudi predsednik francoske republike Millerand.

Konferenca v Bukarešti

Bukarešta, 22. febr. (Izv.) Včeraj in danes sta imela ministrska predsednika Bratjanu in Pašić posvetovanja o skupnih interesih in o bodočem enotnem postopanju Rumunije in Jugoslavije. Današnja sestanka obeh državnikov se je udeležil tudi tukašnji češkoslovaški poslanik dr. Veverka.

Avstrija in Mala antanta

Nasprotnoče vesti.

London, 22. februarja. (Izv.) Češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš je v razgovoru z nekim novinarjem izjavil, da se bo Mala antanta razširila, in sicer najprej s pristopom Avstrije.

Dunaj, 22. februarja. (Izv.) V razgovoru češkoslov. min. pred. dr. Beneša, ki ga je objavil list „Daily News“, se trdi, da je dr. Beneš izjavil, da vstopi Avstrija v kratkem v Mala antanto. Kakor se sporoča z merodajne strani, gre tukaj, kakor kažejo ponovne, temu nasprotno izjave avstrijske vlade, za nesporazumljenje dopisnika lista „Daily News“.

Svečane proslave kraljeve zaroke v Mariboru

Maribor, 22. febr. (Izv.) Danes je v Mariboru prazničen dan. Mesto je bogato okrašeno z zastavami, ki so jih razobesili celo oni Nemci, ki jih sicer nikdar ne obesimo. Na vse zgodaj zjutraj so topovski strelji naznanili radost nad zaroko prvega jugoslovenskega vladarja z rumunsko kraljico Marijo. Ob 11. uri se je vršila v stolni cerkvi svečana služba božja, ki jo je daroval namesto obolelega škofa dr. Napotnika stolni prošt dr. Matek z veliko asistenco duhovščine in so ji prisostvovali oficirski zbor, uradništvo in številno občinstvo. Po službi božji je bilo na Aleksandrovi cesti defiliranje vojaških oddelkov garnizije, artiljerijske in genijske podoficirske šole, 45. pešpolka in topničarskega polka. Krasno revijo je obdoločila velika množica občinstva, ki se je zbrala na trgu. Ob 15. uri je bil na Grajskem trgu koncert vojaške muzike, nakar so vojski zaplesali. Kolo. Pogled na krepke gojence artiljerijske in genijske podoficirske šole pri plesanju je bil diven. Vojništvo in občinstvo je pri tej priliki neprestano vzklikalo kralju Aleksandru in njegovi nevesti, kraljici Mariji. Zvečer je bilo mesto slavnostno razsvetljeno. Ob 19. uri je priredila vojaška muzika mizoroz po mestu. Spremljala jo je nenavadno velika množica ljudstva, ki je neprestano vzklikala kralju in njegovi nevesti in prepevala rodoljubne pesmi. Ob 20. uri se je vršil v Goetzkovi dvorani ples, prirejen od oficirskega zbora, ki so se ga udeležili tudi tukašnji Nemci.

RATTIJEV NASLEDNIK V MILANU.

Milan, 22. februarja. (Izv.) Kakor javlja „Secolo“ namerava papež imenovati monsignora Involija za milanskega nadškofa. Sedaj upravlja Involvi škofijo Placenza.

PRVI KONZISTORIJ.

Milan, 22. februarja. (Izv.) „Stampa“ doznava iz Vatikana, da se bo vršil prvi konzistorij pod novim papežem še pred Veliko nočjo. Kardinal Vanutelli je priporočil papežu, naj vpokliče nekaj mlajših članov v sv. kolegij, ker je več kardinalov že doseglo 75 leto. Benedikt XV. je kratko pred svojo smrtjo designiral nekatere nuncije za kardinale.

Krafka ogoditev ljubljanskega sestanka?

BENEŠEVI USPEHI V LONDONU IN PARIZU. — SE NE POTRJEVA VEST O SPREMENJENEM POTOVALNEM NAČRTU.

Praga, 22. febr. (Izv.) Današnji pariški „Intransigeant“ javlja, da je dr. Beneš opustil svoje prvotno namenjeno potovanje v Rim, ampak da se bo v četrtek zvečer odpeljal iz Pariza naravnost v Prago.

Ali bi se tudi v tem slučaju vrnil nameravani ljubljanski sestanek, v Pragi nocoj še ni znano. Domneva se pa, da bo ljubljanski sestanek najbrže na kratke rok preložen, če se izkaže vest pariškega lista za točno.

Praga, 22. febr. (Izv.) Ministrski predsednik dr. Beneš se je v ponedeljek zvečer pred svojim odhodom iz Londona še

zadnjičkrat razgovarjal z Lloyd Georgeom o posrednih točkah programa genovske konference in o metodi dela. V vseh vprašanih in zlasti onih, ki so važne za interese Češkoslovaške in Male antante, sta se oba državnika razgovarjala posebno izpopno ter se je dosegel popoln sporazum, ki je bil končno precizno formuliran. Dr. E. Beneš je nato v torek prišel v Pariz ter je takoj zvečer imel razgovor s francoskim ministrskim predsednikom Poincaréjem ter mu obrazložil potek svojih londonskih konferenc. Beneš je mnenja, da se naziranja zaveznikov v vseh nerešenih aktualnih vprašanjih polagoma izednajo.

Sestanek med Lloyd Georgeom in Poincaréjem

PREOKRET V FRANCOSKO-ANGLEŠKIH ODNOSAJIH. — ZASLUGA BENEŠEVEGA POSREDOVANJA.

London, 22. febr. (Izv.) Jutranji listi prinajajo presenetljivo vest, da se bodeva v najkrajšem času sestala v Le Havru ali kakem drugem severofrancoskem mestu ministrska predsednika Lloyd George in Poincaré. Listi pozdravljajo ta ukrep in poudarjajo, da gre zanj precejšnjo zaslugu tudi posredovanju češkega ministrskega predsednika dr. Beneša.

Pariz, 22. febr. (Izv.) Vest o predstoječem sestanku Poincaréja z Lloyd Georgeom so sprejeli v francoskih političnih krogih z zadovoljstvom. V splošnem smatrajo, da se je valed tega položaja razčistil, čeprav so si na janem, da se iz tega ne more brez nadaljnjega sklepanja, da se je Anglija približala francoskemu stališču. Govori se celo, da je ta sestanek uspeh Lloyd Georgea, ker se je

angleškemu min. predsedniku posredilo, doseči ustni razgovor namesto izmenjave diplomatskih not, ki jo je predlagal Poincaré.

Po vesti „Agence Havas“ iz Londona se vrši sestanek v enem ali dveh dneh, in sicer na francoskem ozemlju, toda ne v Parizu. Reuterjev urad utemeljuje to s tem, da se mora Lloyd George zaradi nujnih zadev in poroke princezije Mary, čimprej vrniti v Anglijo. Lloyd George bo samo en dan odsoten od Londona. Na potovanju ga bo spremljal le en tajnik, Češkoslov. ministrski predsednik dr. Beneš, ki odpotuje jutri v Prago, je s uspehom posredoval med Parizom in Londonom. Govori se, da je dr. Beneš uveličal Lloyd Georgea, da ne izvira Poincaréjevo stališče iz kakega osebnega samoljublja, temveč iz pravega prepričanja.

Italijanska kriza brez izhoda

ODPOR LJUDSKE STRANKE PROTI GIOLITTITU. — MOŽNOST RAZPUSTA PARLAMENTA.

Rim, 22. februarja. (Izv.) Izredno dolgo trajajoča vladna kriza vedno bolj postruje politična nasprotstva med strankami. Somsiljeniki Giolittija so vsled veta ljudske stranke proti Giolittiju sklenili, da nihče izmed njih ne sme sodelovati pri kombinaciji, ki bi jo odobrvala ljudska stranka. Ko sta bila De Nicola in Orlando pripravljena sestaviti kabinet, toda s pogojem, da vstopi iz vrst giolittijancev Facta v ministrstvo, je zato Facta odklonil, nakar sta odklonila tudi De Nicola in Orlando.

Kralj se je danes ponovno razgovarjal z voditelji strank. Danes gre očividno za osebo Giolittija, kateremu na mejeje o vseh strani polna predloga, najhujše seveda ljudska stranka. Vendar pa je Giolitti dovolj močan, da stavi tudi sam drugim nepremostljive zapreke. Ker gre za njegov preživetje, srditost borbe lahko razumljiva.

Pravi vzrok trmoglave odklonitve Giolittija po ljudski stranki, ni jasen.

Informirani krogi hočejo vedeti, da se odločujejo pri tem tudi zunanje-politični oziri. Nekateri namreč trdijo, da zavzema Giolitti glede Nemčije in Rusije isto stališče kot Poincaré. Če gar politiko pa ravno Pipiževci odklanjajo. Na drugi strani pa je treba tudi pomisliti, da je besno nasprotstvo klerikalcev proti Giolittiju umavno, saj je bil Giolitti oni, ki je pripravil demokratski klub do tega, da so strmoglavili Bonomija, ki so ga hoteli klerikalci za vsako ceno držati.

Današnji „Giornale d' Italia“ piše: Ako kralj kmalu ne najde rešitve iz krize, mora po ustavi poveriti najstarejšega bivšega ministrskega predsednika, danes torej Giolittija, da sestavi vlado in stopi z njo pred parlament. Ako tam propade, mora parlament razpustiti in razpisati nove volitve. Vendar pa se more še pričakovati, da bo zbornica našla srednjo rešitev krize, mogoče s Facto ali zopet z Bonomijem in s tem odklonila radikalno smrt razpustitve.

Zbližanje med Francijo in Rusijo

Neugoden vtis v Berlinu.

Berlin, 22. februarja. (Izv.) V tukašnjih političnih krogih se splošno opaža izprememba v orientaciji napram sovjetskimi vladi. Po vesteh iz Stockholma namreč Francija kljub vsem demantirjem nadaljuje finančna pogajanja z Rusijo. Nemški politični in gospodarski krogi pojavov prijateljskega preokreta v dosegaj napetosti francosko - ruskem razmerju ne spreminjajo baš s simpatijami.

TUDI MADŽARSKA IŠČE STIKOV Z RUSIJO.

Budimpešta, 22. februarja. (Izv.) Zvečer madžarskih tvorniških industrijalcev pripravila z odobritvijo vlade akcijo za vzpostavitev izmenjave blaga z Rusijo. Pogajanja so napredovala že tako daleč, da odide predsednik zveze prihodnji teden v Berlin, da prične informativne pogovore s tamošnje rusko gospodarsko komisijo. Ako bodo imeli ti razgovori uspeh, se prično uradna pogajanja že v marcu. Upajo, da se sklene z Rusijo kompenzacijska pogodba ali vsaj, da stopi Madžarska v interesni krog dveh nemških sindikatov, ki sta največ udeležena pri obnovi Rusije.

Meje slovenskih oblasti

Beograd, 22. februarja. (Izv.) Danes dopoldne je zboroval pododbor za administrativno razdelitev države in določil meje med obema oblastima v Sloveniji. Meje se krijejo z onimi, ki jih predvideva prvotni vladni predlog. Protj Hrvatski ostanejo doseganje pokrajinske meje. Prekmurje z Lendavo se dodeli mariborski oblasti. Mosto Cabar bo povprašano, ali želi biti pri deljeno ljubljanski oblasti ali pa karlovški.

NEMČIJA NAM PONUJA ZGRADITEV LUKE.

Beograd, 22. februarja. (Izv.) Nemška vlada je ponudila naši državi, da nam zgradi s svojimi delavci in svojim materialom na račun reparacij veliko moderno luko pri Reki, in to v kolikor mogoče kratki dobi.

NEMIRI NA PORTUGALSKEM

London, 22. februarja. (Izv.) Iz Lizbone javljajo: Strokovne organizacije so včeraj pričele s splošno stavko, ki je revolucionarnega značaja. Podrobnosti pokreta in njega motivi in cilji še niso znani.

Merodajna češka sodba o blokaškem memorandumu

Praški «Čas», znano glasilo Masaryka in Beneša, je posvetil svoj sobotni uvodnik nesrečnemu in izdajalskemu memorandumu Hrvatskega bloka. Med drugim pravi:

«Ne moremo se vmešavati v poseben notranji jugoslovanski spor za centralistično ali federativno ustavo. Nas zanima to vprašanje le, v kolikor se tiče zunanje položaja Jugoslavije in s tem Male antante. Tu pa moramo konstatirati, da je nastop hrvatskega bloka uprav nesrečen, predvsem zato, ker se blok s svojimi tožbami in pritiski obrača na docela nekompetenten forum, ki se ga zadeva niti ne tiče niti tika ne more. Čeprav je program genovske konference znan le v najbolj grobih obrisih, je toliko gotovo, da se konference ne bo dotikala docela notranjih zadev poudnih držav. V to vrsto pa spada tudi vprašanje, koje stavi hrvatski blok, tem bolj, ker je že konferenca v Cannesu izrekla, da je nemešavanje v notranje zadeve pogoj za pomirjenje Evrope. Izključeno je, da bi katerikoli velevalst hotelo ali da bi se ji sploh ljubilo drezati v to načelo. Tega bi ne storila niti tedaj, če bi ji sicer bil notranji spor v Jugoslaviji prav ljub in nastop hrvatskega bloka dobrodošel. Korak hrvatskega bloka je zato že vnaprej obojen na neuspeh.

Kakšen smisel ima torej? In kakšne posledice so mogoče? Gotovo bo agitacijsko sredstvo v rokah onih, ki jim je močna Jugoslavija na očeh. Ne mislimo, da je ta cilj v interesu Hrvatov. Tudi ne sodimo, da je res cel blok pripravljen na takšno protidržavno politiko. Nedavno smo v nekem praškem listu čitali glas o važnosti tega hrvatskega memoranda. Hrvatska opozicija kaže ni proti državi, ampak le proti današnji ustavi. Toda memorandum je naslovljen na mednarodno konferenco in bilo bi zares znamenje politične neizkušenosti, če bi kdo smatral, da je naperjen proti ustavi in ne proti državi. Napad na državno ustavo, pa pred mednarodnim forum!

Pa še o drugi posledici. Ni Hrvati, ni Čehi, ni Srbi ne moremo brez pohujšanja gledati na poskus, da bi se iz mednarodne konference napravila arena političnih spletk. Evropa odhaja na genovsko konferenco dovolj razdrapanja, da bi si Hrvati ne bili svesti, da bajejo z oslabljenjem jugoslovanske pozicije, sami sebe. Nek berlinski boljšeški list se je — sicer prenačljeno — baš te dni radoval, da bodo evropske države prišle na konferenco tako okupirane s svojimi domačimi krizami, da ne bodo sposobne za aktivno politiko na konferenci sami. Hrvati so mednarodno dovolj neznanja količina, tako da si ne morejo privoščiti luksusa, da bi odhajali na mednarodno konferenco brez garancij, da ne bo zlorabila njih koraka druga močnejša sila, in sicer proti državi, in gotovo ne v smislu kakšne revizije ustave in državnopravnega položaja v državi, marveč direktno proti državnim interesom, in sicer tako, da bodo občutili to baš Hrvati najbolj.

Članek v «Času» je tem bolj pumemben, ker predstavlja, vsled tesnih stikov, ki jih ima list s češkimi merodajnimi krogi, naziranje teh krogov samih.

Izenačenje neposrednih davkov v državi

Beograd, 21. febr.

Enakopravnost državljanov je najbolj čudna, če so v državi največje pravice in najtežje dolžnosti pravično in enakomerno porazdeljene. Zato ni čudno, da povzroča v Jugoslaviji davčni vijak toliko strupene kritike ne samo zaradi močnega pritiska, marveč zlasti zaradi neenakosti pritiska v eni ali drugi pokrajini. Vsaka pokrajina meni, da plača največ davka in da drugod sploh ne plačujejo davkov, ali pa le prav malo.

Veliko resnice je na tem instinktivnem občutku državljanov: saj je pa bila naša nova država sestavljena iz toliko različnih zemelj, v tako različno zakonodajo, da ni čudno, ako bo preteklo še mnogo let, predno bodo vsi zakoni izenačeni ter tako izenačene vse pravice in dolžnosti državljanov.

Ljubljanske novitete

NUSIČ: SVET.

Prijetna komedija, ki spravi v dobro razpoloženje, čeprav ni kaj posebnega. Odlične redke situacijske humor, katerega dober kos je posil tip Tome Melentijevića. G. Danilo je ustvaril patriarhalen tip hlačiara starega kalibra; ne more kar takole naenkrat pasti v čisto novo življenje in nove navade in to samo zaradi hčerine svatbe. Bil je posrečena figura, ki je g. Danilu izvrstno pristojala.

G. Danilova je solidno interpretirala besedilo svoje vloge, Jelica (M. Danilova) je bila ljubkobedasta in živahna «rič», ki se šele peče. Nada je pa novinka, katere talenti se bodo šele razodeli, če jih ima. Zaenkrat so ji dali še pretežno vlogo.

Sina Jeremič g. Strniše preveč deklarira. Če vsi drugi odpijajo slovnice osti iz glasovskih končnic, naj jih še on

Davčni zakon in davčni sistemi so brezdvomno zakonski predpisi, ki režejo najgloblje in vsaj najbolj vidno v me-so državljanov. In v Jugoslaviji nimamo nič manj kot pet različnih davčnih sistemov z zelo velikimi razlikami v načinu in višini obdačevanja. V Sloveniji in Dalmaciji velja avstrijski sistem, ki je danes brezdvomno najkrušnejši. Na Hrvatskem in v Vojvodini imajo madžarski sistem. Poleg teh so še srbijski, črnogorski in bosanski davčni sistemi po katerih se danes pri nas obdačuje.

Da se vprašanje neposrednih davkov in njih enakomerne porazdelitve na državljane čim prej na splošno zadovoljnost prebivalstva reši, je sklical finančni minister dr. Kumanudi pri finančnem ministrstvu komisijo priznanih strokovnjakov na polju davčne zakonodaje iz vseh pokrajin. Kot prvo nalogo ji je naročil izdelati načrt, po katerem naj bi se višina davkov v vseh pokrajinah izenačila na podlagi obstoječih davčnih zakonov. Druga njena naloga naj bi bila izdelati za Jugoslavijo en sam enoten zakon o neposrednih davkih.

Komisija je sedaj končala prvo nalogo. Po dolgi razpravi, katere se je udeležila cela vrsta najboljših teoretikov in starih politikov, je prišla do zaključka, da izenačenje davkov na podlagi obstoječih različnih davčnih sistemov sploh ni mogoče izvesti. Tako davčno obremenitev niti abstraktno ne bi bilo mogoče računsko ugotoviti, kaj šele praktično, ko zavisi neposredno obdačenje od šteštetih konkretnih prilik in okoliščin. Tudi bi bil uspeh takega poskusa izenačenja davkov zelo dvomljive vrednosti, ker bi se z njim na novo začele razprave, pojavili dvomi o enakosti in pravičnosti ter vneli bolj za izboljšanje. Komisija je iz teh razlogov izročila ministru za finance utemeljeno mnenje, da je iz političnih, fiskalnih in drugih razlogov najboljšo, da se delno izenačenje davčnih bremen popolnoma opusti ter raje takoj izdela enoten davčni zakon za vso državo.

Ako bo finančni minister, odnosno ministrski svet sprejel ta predlog komisije, se bo komisija takoj lotila izdelave zakonskega načrta o uvedbi enotnega davčnega sistema za vso državo. Sodeč po duhu, ki vlada v komisiji, bo tvoril bržčas bosanski zakon o neposrednih davkih podlogo za sestavo novega enotnega finančnega zakona.

Sedaj bi bil čas, da bi se tudi ljudje iz Slovenije oglašili s svojimi nasveti in predlogi glede izenačenja davčnega sistema, da ne bodo zopet šele potem vpili in razsajali, ko bo že davčni eksekutor rubil po — novem enotnem davčnem zakonu.

Politične beležke

Revizijske kozje molitvice se ponavljajo, kakor da so napisane v tibetanski molitveni mlini. Tudi večerjaje je zavrtel «Slovenec», ki pravi koncem svojega uvodnika o ljubljanskem sestanku, da sicer pozdravlja akcijo Beneša, obžaluje pa, da je «centralistična» smer sedanja vlade «odbila Hrvatsko in večinno Slovenije», češ, Jugoslavija bi bila konsolidirana, «ako bi «vlada» ne bila vsilila vidovdanske ustave, ponižala parlament v gledalca, vzela nase skrivno, da več kot četrtina poslancev absentira» itd. Te kozje molitvice se ponavljajo do doslednosti pri vsaki priliki in nepriliki. Lepo. Še nikdar pa ni «Slovenec» povedal, in tudi ne bo, kaj naj bi bila «vlada» storila? Povejmo pa mi: «Vlada» naj bi bila izrekla, da se mora večina parlamenta vkloniti njegovi manjšini. Radikalci, demokrati, kmetje in muslimani naj bi se bili vklonili diktatu klerikalcev, radičevcev, komunistov, zemljoradnikov in onih drobcev, kar jih je še vrhu tega v parlamentu. «Vlada» naj bi razven tega odstopila, ker se ne bi bila smela opreti na parlamentarno večino, in nato bi se bila sestavila nova, in sicer izvrstna in idealna vlada iz klerikalcev, komunistov in radičevcev. Potem bi bil «Slovenec» zadovoljen, in Hrvatski blok tudi, in gospod Stefanović bi bil danes zunanji minister, s Korošcem in Protičevim žegnom bi konfiriral z dello Torretto, «Jutrovec» bi pa v pržonu sedel. Ustava bi bila takšna ali drugačna, gotovo pa bi bila izvrstna. Demokrati naj bi se pa potegovali za njeno revizijo, ker spoznamna ustava ne bi bila! Za to bi že bili poskrbeli klerikalci, radičevci in komunisti, kakor so poskrbeli doslej, da sporazuma ni bilo. «Slovenec» to seveda «obžaluje», ravnotako «ob-

žalujejo» ta «nesporazum» gg. avtonomisti in pa nekateri napredni navneži, ki mislijo, da je bil ta ustavni sporazum s Radičem, Gosarjem in Markovićem — mogoč. Ali da je tem ljudem sploh kedaj res bilo za sporazum.

Radčič o Mali antanti. V svojem znanem glasilu «Slobodni Dom» je napisal St. Radič članek o Mali antanti in genovski konferenci; ta članek je najzgovornejši dokaz Radičeve abnormnosti, neumnosti, ali pa brezmejne zlobnosti. Takoj v začetku članka pravi, da Mala antanta sploh nima nobenega pomena, ker faktično niti ne obstoji. Dr. Beneš da je na svojem političnem potovanju doživel popoln neuspeh in se sedaj obrača v Beograd, da bi tam dobil, kar mu niso dali v Parizu. Radič veseli, da plemeniti zavezniki niso pripustili Male antante na londonsko predkonferenco o genovskih vprašanjih. Zato pa da so «klenili, da posade v Genovi Malo antanto naravnost na — obtožno klop. — To je tendenca in smisel Radičevega članka. Ako ta človek tako piše v javnem glasilu, si pač lahko predstavljamo, s kakimi sredstvi in metodami nastopa med svojo maso. — Kam bi po takem pisanju uvrstili Radiča, ki je nekoč veljal kot eden prvih hrvatskih intelektualcev, je težko reči; bil bi velik problem, medicinski ali kriminalistični. Kako stališče zavzema napram Radiču in takomu pisanju njegova okolica, kaj pravijo Surmin, Lorković in drugi? Tudi to je problem!

Frankovska premoč v bloku. Iz Zagreba se poroča: Po pisanju blokaškega časopisa, službenih komunikacij in izjavah poudnih članov, je razvidno, da prihajajo v bloku vse bolj in bolj do premoči frankovski vplivi. Frankovci, katerih duševni oči se sedaj Košutić, so znali spretno in skraj nevidno igrati zajedničarje, ki morajo igrati v bloku ulogo tihih opazovalcev. Frankovci so prevzeli celo cenzuro nad blokaškim časopisem in imajo v vsaki redakciji svojega zapupnika. Pa tudi z radičevci postopajo frankovci kot z neakim priveskom, ki ga respektirajo edino le radi njegovega velikega števila, drugače je pa Radič popolnoma pod sugestijo frankovcev.

Muslimani o memorandumu Hrvatskega bloka. Sarajevski «Jugoslovanski List» preobčuje zanimiv dopis iz krogov jugoslovanske muslimanske organizacije, v katerem pisatelj opisuje razpoloženje v vodilnih muslimanskih krogih, posebno z ozirom na sklep, da ostane muslimanski klub še nadalje v vladi. Pisec priznava, da je ta sklep provzročila v prvi vrsti politika Hrvatskega bloka in njegov memorandum. Jugoslovanski elementi v muslimanski organizaciji so zastopali z vso vno stališče, da se mora v tem času podpreti vlado, da bo lahko nastopila s potrebno energijo v vsakem slučaju. Ta struja je tudi zmagala v klubu, kjer je vladalo splošno mnenje, da je radičevski memorandum skrajno neroden in nevreden resnega politika. Ta memorandum bo le še postiril nasprotja med Hrvati in Srbi, kar je muslimanom jako neugodno, ker je njim v prvi vrsti ležalo na tem, da pride čim prej do sporazuma. Edino mesto, kjer se morejo rešiti ti problemi, pa je Beograd. Ako so potrebna posredovanja, so muslimani prvi, ki jih radi prevzame.

Zveza med Jugoslavijo in Grško? Z ozirom na vesti o približanju Grške Mali antanti, razpravljajo beograjski listi obširno o ti možnosti in ugotavljajo, da bi kot prvi korak do priključitve moralo priti najprej do zveze med Grško in Jugoslavijo. Za to so skušnje iz leta 1915. so pa za to precejšnja ovira. Grška bi morala pokazati vsaj nekaj dobre volje, kar bi storila najlažje na ta način, da se umaknejo iz grškega javnega življenja politiki, ki so igrali v letu 1915. ono žalostno ulogo.

Finančni odbor narodne skupščine je na svoji torkovi seji razpravljao o zakonskem načrtu glede odgoditve trgovskih plačil v inozemstvu. Poslanec Dulibić (kler.) je predlagal, naj se meritorna razprava odgodi, ker morajo člani odbora zakonski načrt vsled njegove dalekosežnosti najprej temeljito preštudirati. Finančni minister dr. Kumanudi je temu nasproti podurjal nujnost predloga in obertal razvoj trgovske zadolžitve v inozemstvu.

ima veliko vsebine in dobro muziko. V soboto smo jo zopet videli na našem odru, nanovo nastudirano in nanovo zasledeno. Orkestralni part jo nastudiral g. Rukavina, ki se je posebno potrudil, da je glasbo k operi popolnoma izčrpal in jo uveljavil v detaljih. Tako tematično kakor tudi dinamično je bil orkester dober interpret in ilustrator dejanja na odru.

Metuljčka je pela gna. Thalerjeva, ki se je topot potrudila v igralskem in pevskem opirju. Bila je pa tudi razpoložena in njen glas se ni zlopa tako zadovoljil kakor v soboto, posebno v višini, kjer dobi sočno polnost. V zadnjem dejanju je imela res prav lep piano. Gna. Sterkova kot Suzuki je bila na svojem mestu, le da bi malo več pažnje polagala na igro. V pevskem oziru popolnoma zadovoljuje. Tudi g. Kovač kot Pinkerton in g. Romanovski kot Sharpless sta zadovoljila. Gorog. Bratuža bo imel še dosti dela z izpolnjevanjem tehnične plati pri petju;

včasih se zdi, kakor da prihaja njegov glas nekam prisiljeno iz preozkih dur. To bo dala vaja. G. Bagrov ima simpatičen bariton, kateremu pa bo treba še veliko vaj in veliko nastopov, da se razvije. Režija je bila v redu. Le še kaj takih predstav!

RECITACIJSKI VEČER «KLUBA MLADIHA.

V soboto večer se je vršil v ljubljanskem «Mestnem domu» tretji recitacijski večer skupine, ki se zbira okrog «Treh labodov». Večer je bil prav dobro obiskan, dvorana skoraj polna.

Po uvodu g. Podbevška, ki je mešal po svoji stari navadi kar vse vprek, idilo-tine in ženije, korupcije in umetnost, gijl-tone in kulturo, je recital svoje pesmi Tone Seliskar, ki je naredil razmeroma ugoden vtis. Brezdvomno je nadarjen in razpolaga z idejo in močjo izraza ter z dobrimi prisanodhami. Vse pesmi sicer ni-

Proti sprejemu zakonskega načrta je govoril dalje zemljoradnik Lazic in za njim še socijalni demokrat Golouh, za sprejem pa demokrat Angelić. Ob 5. je bila seja prekinjena radi plenarne seje narodne skupščine.

Hrvatski pokrajinski namestnik Demetriović grozi s odstopom. Kakor smo že poročali, se mudi v Beogradu namestnik Juraj Demetriović, da že vendar enkrat uredi izplačilo uradništvu obljubljenih doklad. Demetriović je imel v torek ponovne sestanke s notranjim ministrom Marinkovićem in finančnim ministrom Kumanudijem, katerima je objasnili nevdržni položaj uradništva in razložil, da je njemu nemogoče vztrajati na svojem mestu, ako se te kričee razmere ne odpravijo nemudoma. Ker je finančni minister izjavil, da mora iz finančnih razlogov vztrajati na sklepu finančnega odbora, po katerem se imajo povišani dodatki izplačevati šele po izvršeni redukciji uradništva, je pozval gosp. Demetriović demokratski klub, naj vzame nemudoma v pretos to danes najbolj pereče vprašanje. Kot minimum zahteva gosp. Demetriović, da se uradništvu na Hrvatskem nemudoma izplača vsaj 10 milijonov dinarjev kot predujem na povišane dodatke, ker sicer mora on odstopiti. Predsednik kluba gosp. Davidović je obljubil, da bo sklical sejo demokratskega kluba v najkrajšem času, ako le mogoče, že v sredo.

Krvoločni Srbi ubili — hrvatskega policijskega komisarja. Pod tem naslovom so pred nekaj dnevi prinesli italijanski listi senzacionalna poročila o velikanskih demonstracijah v Splitu, kjer so Srbi napadli Hrvate in je tekla kri; pri tem je padel kot žrtev Hrvat — policijski komisar Botica. — Stvar pa je bila v resnici taka: v neki splitski gostilni so ponočevali službe prosti policijski stražniki; v pijanosti so se skregali in se začeli tepeti; pokali so tudi revolverje. Gostilničar je poklical telefonično pomoč in na lice mesta je prihitel službojoči komisar Botica, ki je začel miriti. Nesrečen slučaj je hotel, da ga je zadela krogla iz revolverja in da je kmalu nato umrl. — To so bile te krvave demonstracije v Splitu, ki nimajo ne s hrvatsvom ne s srbstvom ničesar opraviti, ampak edino la z žalostnim alkoholizmom.

Po svetu

Belgijska kraljica v Parizu. Belgijska kraljica Elizabeta je te dni dospela v Pariz. Kraljica potuje inkognito in samo v spremstvu ene dvorne dame.

130.000 vojakov za Indijo. Vrhovni poveljnik angleške vojske v Indiji je izjavil novinarjem, da potrebuje Anglija za upostavo reda v Indiji vsaj 130.000 mož.

Venizelosova nečaka aretirana. «Messaggero» poroča iz Aten, da je grška policija na Kreti aretirala oba nečaka Venizelosa, ki sta baje ščuvala ljudstvo na vstajo.

Prosveča

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Četrtek, 23. febr.: «Svet». Izv.
Petek, 24. febr.: «Prekrasne Sabinke». B.
Sobota, 25. febr.: Dramska predstava v opernem gledališču. Dramsko gledališče zaprto.
Nedelja, 26. febr.: Popoldne ob 3. «Komedia zmešnjav». Izv. — Zvečer ob 8. «Hamlet». Izv.
Ponedeljek, 27. febr.: «Svet». G.
Torek, 28. febr.: Zaprto.

Opera.

Četrtek, 23. febr.: «Trubadur». E.
Petek, 24. febr.: Zaprto.
Sobota, 25. febr.: «Zlahtni meščan». Slavnostna predstava. Izv. — Prosiava 300-letnice Moliereovega rojstva.
Nedelja, 26. febr.: «Butterfly». Izv.
Ponedeljek, 27. febr.: Zaprto.
Torek, 28. febr.: Popoldne ob 3. «Prodna nevesta». Izv.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Četrtek, 23. febr.: «Razkolnikov», premijera. A.
Sobota, 25. febr.: «Sovražnik ljudstva». B.
Nedelja, 26. febr.: Ob pol 15. «Dedič velikega časa», otroška predstava. Ob 20. «Poljska krl». Izv.

Poziv slovenskim umetnikom. Kolegji jugoslovanskih umetnikov-grafikov prirejuje začetkom aprila III. grafično razstavo v Zagrebu v Ullrichovem salonu ter vabi vse slovenske grafike in slikarje (brez razlike na to, ali so člani «Kolegija») ali ne na udeležbo. Umetoviti morajo biti v Zagrebu, salon Ullrich, Ilica 34, dne 6. marca 1922. Pripuščena so dela v vseh grafičnih tehnikah, razen tega risbe s peresom, avinčnikom, s pastelno kredo in kolorirane risbe. V jury-ju so sledeči umetniki: Rački, Gjurić, Rašica in Vl. Kirin. Vsakemu umotvoru naj bo priložen popis z naslovom, tehniko, velikostjo in ceno. Večji (nad 40 x 50 cm) umotvori naj bodo opremljeni z okvirjem. V svrhu informacije naznanjamo, da projektira K. J. U. G. še sledeče razstave: 1.) akvarelno, 2.) razstavo exlibrisov in ilustracij, 3.) razstavo lesorezov in knjižne opreme, 4.) razstavo plakatov in litografij. — Podrobnejše informacije daje poverljivost kolegija za Slovenijo, Ljubljana, Levstikova ulica 2/L.

Mollerjeva proslava v ljubljanskem gledališču. Narodno gledališče v Ljubljani proslavi tristoletnico Mollerjevega rojstva v soboto dne 25. t. m. s svečano predstavo v operi. Uprizorili bodo slovito Mollerjevo delo «Zlahtni meščan», komedijo s plesom in petjem v petih dejanjih. Komedijo je za naš oder priredil g. Juvančič, glasbo pa zložil s porabo starih francoskih motivov g. Škerjanc. Pri predstavi nastopijo naše najbližje moči pod režijo g. Putjate. Ples vodi ga. Poljakova.

V nedeljo dne 5. marca dopoldne ob 11. uri priredita v dvorani Filharmonične družbe gospoda: operni pevec Stefan Romanovski in kompozitor Marj Kozoj matinejo slovenskih samospevov iz preteklosti in sedanjosti. Koncert aranžira Glasbena Matica, kjer bodo v predprodaji tudi sedeti za to matinejo.

Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani. Florijanska ulica 27/L. V soboto dne 25. februarja ob osmih zvečer na novo predelana Meškova drama «Pri Hrastovih». Predprodaja vstopnic v sentjakovski knjižnici v petek in soboto ob 5. do 7. ure zvečer. V nedeljo ni predstave ker so nekateri igralci zaposleni v dramskem gledališču.

Kolo» razpisalo nagrado za skladbo himne. Zagrebško pevsko društvo «Kolo» je razpisalo nagrado v znesku 15.000 K za najboljšo kompozicijo himne za mešani zbor in orkester. Tekst mora biti vzet iz kake jugoslovanske narodne ali umetne pesmi ali pa iz sv. pisma. Kompozicija sme biti le tako dolga, da se ne bo izvajala več kakor deset minut. Skladbe je pošiljati do dne 31. maja t. l. predsedniku «Kola» I. Grunwaldu, Zagreb, Ilica 100; v zapečateni kuverti mora biti navedeno ime in naslov skladatelja. Vpslane skladbe bo ocenjeval iz prijaznosti «Hudební Vyhbor Umelecke Besedy» v Prazi. Skladbena ostane last avtorja, «Kolo» pa si pridrži pravo prve izvedbe na jubilejnim koncertu o priliki 60letnice društvenega obstoja.

Česke pevске tekme. O veliki noči priredil češkoslovanska pevška zveza tekmo, katere se udeležijo okrog trideset češkoslovanskih pevskih društev. Razsodišče bodo tvorili odlični domači in tuji glasbeniki, med njimi tudi en Jugosloven.

Spori

Smučarska tekma za prvenstvo Jugoslavije v Planici (pri Kranjski gori) dne 26. febr. — Na tekmo se je priglasilo še mnogo tekmovalcev tudi bratje Hrvatje in Srbi. Tudi med občinstvom vlada veliko zanimanje. Kakor čujemo, se udeležijo te zimsko-sportne prireditve tudi zastopniki vojaških in civilnih oblasti iz Ljubljane, Zagreba in Beograda. — Inspektorat drž. železnice je preložil za ta dan odhod večernega vlaka iz Planice za poldrugo uro, in sicer na 17. uro.

Ponovno opozarjamo na smučsko skakalno tekmo, ki se vrši v petek dne 24. febr. v Bohinju. Udeležniki morajo oditi z jutranjim vlakom, ker je začetek tekme ob pol 12. uri dop. Prijavljeni se tekmovalci iz Zagreba in Beograda, upamo, da tudi naši smučarji ne bodo zaostajali.

Nogometna tekma med «Slavi» in Union-Zirkovom v Pragi se je vršila v nedeljo in končala neodločno 1:1.

Rekordne skoke so dosegli na mednarodni smučski skakalni tekmi, ki se je vršila v nedeljo v Klostersu v Švici. Norvežan Karlsen je skočil 49 in 50 m, Švicar Eidenbeuz 44, Švicar Birtach pa 47 m. Karlsen je izvedel svoje rekordne skoke stoje.

so prvotne, nekaj pa jih je vmes lepil in Seliskar bi naredil dobro, ako bi jih pustil natisniti.

Slabša je bila Stefanijs Ravnikarjeva, ki nam je podala neko čudno mehaniko za žensko naravnost absurde refleksivne filozofije in analitične izrazne forme. Včasih je blisknilo izmed njenih vrtic nekaj toplega koj na to pa je človek moral zopet misliti na geometrijo. Pencilica ni Ravnikarjeva, vsaj danes še ne.

Večer je pokazal, da je prirejanje takih recitacijskih sestankov prav dobra misel, ki se da realizirati tudi v apatični Ljubljani. In ravno to je simpatično na teh «Mladih», da so se tako hrbro in vztrajno vrgli na delo. To je najboljša pot, da seznanijo publiko s svojimi proizvodi in odstranijo predsodke, ki so jih deloma tudi sami zakrivil. Kar je dobrega med njimi, se bo gotovo uveljavilo prej ali slej.

Domače vesti

Vesled podražnja papirja in povisjanja tiskarskih stroškov smo tudi mi primorani, da zmerno povisamo naročnino. Od 1. marca dalje bo veljala »Jutra« za jugoslovansko mesečno 750 Din (30 K), za inozemstvo pa 13 Din (52 K). V nadrobni prodaji bo ostala cena za navadne številke neizpremenjena (50 par), le številke s prilogo, torej zlasti nedeljske, bodo večje, od 1. Din. Prosim p. n. naročnike, da blagovoli pri obnovitvi naročnine to spremembo upoštevati.

UPRAVA »JUTRA«.

• Iz diplomatske službe. Za poslanika tega tajnika so imenovani: na Dunaju Stanoje Pelivaj, v Vatikanu Dušan Režetar, v Pragi Stanko Brežigar, za poslanske uradnike pa: Milovan Tomasec pri poslanstvu v Berlinu, Milan Ristić v Rimu, Milivoj Gavrilović v Londonu, Vladimir Andrić v Budimpešti, Aleksander Andrić v Mariboru in Drago Dragutinović v Parizu.

• Kraljeva poroka in naše ženstvo. Zveza jugoslovanskih ženskih združenj je sklenila, da se udeležijo slavnosti povodom poroke kralja Aleksandra. Udeležence nastopijo v narodnih nošah. Vsem pokrajinskim zvezam se je razposlala okrožnica, s prošnjo, naj akcijo po možnosti podpirajo.

• Varaždin in kraljeva zaroka. Včeraj popoldne se je vršila slavnostna seja varaždinskega občinskega sveta. Župan Vencoslav Podhajski je imel slovesen govor in predlagal brojavno čestitko ministrskemu predsedniku Pašiću povodom kraljeve zaroke, kar je bilo soglasno sprejeto. Seji so prisostvovali v slavnosti obleki zastopniki vseh strank, vse magistratno uradništvo in številno občinstvo. Po predčitani brojavke so sledili burni vzkliki kralju in njegovi zaročenki ter Jugoslaviji.

• Transitni promet na progi Špilje-Radgona. Ljutomer je bil z večeršnjim dnem zopet odprt. Kakor se nam poroča, se večeraj ni pripetil noben incident, čeprav se je izražala bojazan, da bodo avstrijski kmetje zopet napadli vlak.

• Vsem starešinam naprednih akad. društev. Starešinska organizacija poziva vse napredno javnost, posebno starešine, da vsak po svoji moči prispeva in v svojem krogu zbira za podporo naše akad. mladine v Pragi in Brnu, da se s tem odpmore težkim razmeram, o katerih je poročal prof. Murmer. Prispevke sprejema adv. dr. M. Pirc, Ljubljana, Cigaletova ulica. Odbor. — Prispevke sprejema tudi uprava »Jutra«.

• Češkoslovaško dijaštvo obišče Jugoslavijo. Češkoslovaško dijaštvo priredi letos več poučnih izletov v Jugoslavijo. O Veliki noči pridejo kot prvi na naš jug dijaški trgovske šole v Banjski Bistrici na Slovaškem, ki obiščejo zlasti Ljubljano, Zagreb in Beograd, da se pouče o naših gospodarskih in trgovinskih institucijah. Tokom poletja obiščejo Jugoslavijo še dijaški drugih češkoslovaških šolskih zavodov.

• Turneja nemških novinarjev po Jugoslaviji. Kakor doznava zagrebška »Bijele«, pripravljajo berlinsko novinarsko in knjižno združenje za letošnje pomlad večjo turnejo po naši državi. Novinarji se bodo vpoznali z našimi prirodnimi krasotami kakor tudi z našim industrijalnim in ekonomskim stanjem. Pridruži se jim tudi več uglednih nemških industrijalcev. V prvi vrsti obiščejo Dalmacijo: Šibenik, vodopad Krke, Split, Solin, Dubrovnik, Kotor, Mostar itd. Na povratku obiščejo tudi Zagreb. Turneja ima izključno kulturno svrhu. Kakor je informiran omenjeni list, se je nemško novinarsko združenje obrnilo do pristojnih faktorjev s prošnjo, naj bi mu naše lokalne oblasti šle po možnosti na roko. Naše oblasti so prošnji drage volje ustregle.

• Poroka. Poročil se je g. Borislav Knežević, artiljerijski kapitan v Mariboru, z gospodično Zdenko Ulčakarjevo.

• Smrtina kosa. V Kranju je umrla trgovka gđ. Marija Pavlar. Blag ji spom.

• Boj draginji. Prejeli smo: S shodom proti draginji se je pričela skupna akcija vseh stanovskih organizacij v boju proti draginji, ki jo moramo na vsak način bojovati naprej, dokler ne izbojujemo uspehov. Ker je neobhodno potrebno, da ostanemo stanovske strokovne organizacije še nadalje v medsebojnem najkrajšem stiku, se sklicuje za v četrtek, dne 23. februara ob 19. uri zvečer sestanek vseh strokovnih organizacij in društev v dvorani Mestnega magistrata v Ljubljani. Dnevni red: »Unionski shod in nadaljnje delovanje vseh 22 društev. Udeležba zaupnikov in referentov dolžnost. — Koalicijski odbor.

• Smrtina obsojda Draškovičevega morilca potrjena. V procesu proti atentatorjem na pokojnega ministra Draškoviča so zagovorniki vložili zoper sodbo priziv in ničnostno pritožbo. Zagrebški stol sedmice je sedaj potrdil smrtno obsodbo nad Alijagićem, dočim je Čolakoviću, Lopašiću in Petroviću znižal kazni od 17 na 12 let, Stankoviću pa zvišal kazni od dveh na tri leta. Sodni sklep je že naznanjen obtoženemu. Smrtina obsojda Alijagića se ima po zakonu pred izvršitvijo predložiti kralju v eventualno miloščeno.

• Potopljene ladje v naših vodah. Iz Beograda nam poročajo: Neka nemška družba je dobila od naše vlade koncesijo da dvigne iz Save, Donave in Drave vse ladje in vlačice, ki so bili potopljene v vojni dobi. Polovica dvignjenih ladij pripade družbi, polovica pa naši državi, ki pa ne prevzame nobenih denarnih obveznosti.

• Visoko starost. Kakor poročajo iz Virovitice, je umrla tamkaj te dni Ana Landa v visoki starosti 102 let. Starica je še v prošli jeseni v okolici Virovitice marljivo nabirala odpadlo suho vejčje po gozdih.

• Ljubljanski pekovski pomočniki v stavki. Poročajo nam: Ker je Zadruga pekov in kolačnikov v Ljubljani odklonila na zadnjem pogajanju dne 22. febr. pri pokrajinski upravi znova vsako povisjanje mezd pekovskim pomočnikom, stopijo pomočniki danes v stavko, ako mojstri do danes dopoldne ne ugođe njihovim zahtevam.

• Zdravstveno stanje v Ljubljani. V dobi od 12. do 18. februara se je v mestni občini ljubljanski narodilo 29 otrok, 20 moških in 9 ženskih spola, umrlo pa je 17 moških in 15 žensk, skupaj torej 32 oseb, med temi 19 domačinov in 13 tujcev. Kot smrtni vzrok navaja uradni zdravstveni izkaz v osmih slučajih pljučnico, v šestih jetiko, v petih srčno hibo, v treh življensko slabost, v dveh raka, en slučaj zastupljenja rane in v sedmih slučajih druge naravne smrtne vzroke. Na nalezljivih boleznih je v tem času obolelo 7 oseb in sicer 6 na škriatelj in 1 na davico.

• Srečke Kola jugoslovanskih sester. Kakor nam poročajo, je izdal sokolski savez na župe poziv, naj podpirajo kolikor največ mogoče razpečevanje dobrotelnih strok Kola jugoslovanskih sester. Savez priporoča vsem članom in članicam sokolskih društev, da si kupi vsak vsaj po eno srečko. Neko veliko ljubljansko podjetje, ki pa ne želi biti imenovano, je naročilo večje število srečk, katere bodo agilno uslužbenke tvrdke razprodale med ostalimi nastavljenici in nastavljenkami. Tudi po kavarnah in restavracijah zlasti pa po trafikah se srečke uspešno prodajajo. Mnoge od njih so že vpsale denar za razprodane srečke. Zrebanje bo neprekidno zadnjega marca 1922, zato pozivljamo vse, da se nemudoma oskrbe s srečkami. Gori omenjenim podpornikom pa izraža Kolo tudi tem potom iskreno zahvalo.

• Naša cestno-prometna mizerija. Iz škofjeloške okolice nam poročajo: Pri nas ni veliko snega, vendar se pri tem snegu ni čista ne malo v redu. Avto vozi s velikimi zamudami, ker ni čista odkidana in se vozovi le na gotovih mestih morejo ogniti. Kakor se vidi, se cestni odbor za cestni red zelo malo briga. Kaj pravite k temu, gospod načelnik? — Več davkoplačevalcev.

• Aretacija protidržavnih hujšakov. Kakor poročajo iz Beograda, je policija aretirala v Pančevu več članov tamkajšnje nemške »Kulturbanda«, v Bečkeraku pa glavnega urednika nemškega lista »Neue Zeit«. Vsi so odvedeni v pančevske saporje. Obdolženi so, da so razširjali protidržavne spise.

• Pri znanih goljufih s ponarejenimi čeki v Zagrebu je bila oškodovana zagrebška »Diskontna banka« ne Eskomptna banka, kakor smo vesled napake pri telefonski transmisiji poročali mi v svojem tozadevnem poročilu.

• Vlom v hrvatsko banko na Reki. V noči od sobote na nedeljo so neznani zlikovci vlomili v hrvatsko banko na Reki in odnesli 680.000 K. Banka se nahaja na najpomembnejšem delu mesta, začetkom korza. Z ozirom na čudne varnostne razmere, ki vladajo na Reki, se res ni čuditi, da je bil neopaženo izvršen vlom v banko, ki je zavarovana z močnim železnim omrežjem.

• Po treh letih. Pred tremi leti je bilo na Sušaku izvršenih zaporedoma več druznih tatvin, ne da bi bilo mogoče izslediti tatove. Samo rodbini Frlanovi je bilo ukradeno za preko pol milijona blaga. Cisto slučajno pa je v pondeljek eden od oškodovancev opazil na avtomobilu, ki je peljal na bakarsko postajo, svojo ukradeno preprogo. Naznanil je zadavo takoj policiji, ki je sedaj res izsledila vse tatove.

• Zasačeni tihotapci. V Ložu so aretirali tamošnji orožniki nekega istrskega konjekega trgovca, ki je skušal iztihotapati iz naše države pet konj. Kupil jih je na Hrvatskem in dal zanje 260.000 K. Konji so bili zaplenjeni in bo moral tihotapec plačati veliko globo.

• Cel koš jaje, namenjenih za Svico, je ljubljanska policija zaplenila večeraj nekega hlapcu, njega pa v svrhu preiskave zaprla.

• Ukradena monštranca. V stolni cerkvi v Mariboru se je v noči od torka na sredo nekdo skril med klopmi. Cerkovnik je zapri vrata, kakor po navadi, ne da bi opazil kaj sumljivega. Ko se je večeraj jutraj vrnil v cerkev, je na svoje začudenje ugotovil, da je bil v cerkvi čez noč tat, ki je ukradel monštranco. Monštranca je bila iz mešenine z zlato luno in je bila vredna 5000 kron. Neki dijak, ki je prišel za cerkovnikom v cerkev, je opazil, kako je istočasno izginila iz cerkve srednjevelika moška postava.

• Rop v mariborski stolni cerkvi. Doslej neznani vlomilci so v mariborski stolni cerkvi izvršili drzen rop. Odnesli so med drugim dragozveno monštranco.

• Zopet tihotapka afera. Iz Bakra poročajo: Vkljub strogi kontroli ob jugoslovansko-italijanski meji potekajo razne osebe vedno znova iztihotapiti zlato in srebro preko meje. To dni je pripeljal v Bakar elegantno oblečena dama, ki je hotela prekorajšiti mejo. Ko je stráža izjavila dami, da jo mora natančno preiskati, je le-ta energično protestirala proti takemu postopanju obmejne stráže. Protest je ostal brez uspeha. Stráža se ni motila. Pri preiskavi se je ugotovilo, da je imela dama v ročnem kovčku 10 kilogramov zlata. Dama je bila aretirana, zlato pa izročeno finančni oblasti.

• Roparski umor v Mariboru. V stanovanju finančnega svetnika dr. Ljudevita Brenca v Mariboru je bil v terek dopoldne ob belem dnevu izvršen roparski umor. Dr. Brenca ima v Cvetlični ulici št. 21 s svojim desetletnim sinčkom sobo in kuhinjo; stanovanje mu je pospravljala 60 let stara postrežnica. Ko se je dr. Brenca v terek ob sedmih zvečer vrnil domov, je našel vrata zaklenjena. Slutil je takoj, da se je pripetilo nekaj izrednega. Ko so siloma odprli vrata, so našli staro postrežnico mrtvo na tleh. Soba je bila še nepospravljena. Policiji šef je ugotovil, da je bil zločin izvršen že dopoldne. Zločinec je svojo žrtv napadel, ko je pospravljala sobo in jo zažigal. Ropar je odnesel le nekaj obleke in čevljev. Zanimivo je, da se je umor zgodil v drugem nadstropju in da ni nihče od sosednjih strank slišal kaj sumljivega ali pa zapazil storilca. Zločinu še niso prišli na sled.

Objave

• Politični klub IDS v Ljubljani ima se-stanek v petek dne 24. februaria zvečer ob osmih v tajništvo (Narodni dom). Na dnevnem redu je zanimivo predavanje. Clani naj se ga polnoštevilno in točno udeležijo. Pred sestankom ima selo odbor.

• Zamenjava poškodovanih bankovcev. Delegacija ministrstva financ objavlja uradno: Ker se dogaja, da špekulanti z raznimi sumljivimi obljubami ponujajo ljudem svoje posredovanje pri zamenjavi petdinarskih bankovcev, kakor tudi pri zamenjavi poškodovanih bankovcev, opozarjam po razpisu generalnega inšpektorata finančnega ministrstva z dne 13. februaria 1922, J. br. 1467, da Narodna banka in njene podružnice vrše zamenjavo poškodovanih bankovcev po zakonu z odbitkom, ki odgovarja manjkajočim delom, kakor tudi zamenjavo petdinarskih bankovcev, ki se zdaj jemljejo iz prometa. Istotako sprejemajo petdinarske bankovce vse državne blagajne še do vštete-ga 5. marca 1922. v plačilo. Potemtakem je vsakomur dana prilika, da svoje bankovce brez težkoč sam zamenja, ne da bi potreboval tujega posredovanja.

• Zahvalo slovenski javnosti. »Slovenska dijaška zadruga v Pragi« se tem potom zahvaljuje v imenu slovenskih visokošolcev v Pragi vsem onim ki so se od-zvali na njeno prošnjo za zboljšanje gmetnega stanja. Posebnih zahval zadruga zaradi visokih poštnih stroškov ne bo pošiljala. Prosimo slovensko javnost, da nam še nadalje ostane naklonjena, dokler se ne reši vprašanje državnih podpor za študij v inozemstvu. — Odbor »S. D. Z. v Pragi«.

• Služba pretekla in učitelja za splošno izobraževalne predmete s prejemki IX. činovnega razreda s prostim stanovanjem in pripadajočimi užitki je razpisana na Kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu. Prednost imajo prosilci z daljšo učiteljsko prakso, z usposobljenostjo za nadzorovanje internata in vzgojo učencev in ev. tudi za pouk v čebelarski stroki in petju. Prošnje je vlagati do dne 15. marca tekočega leta.

• Društvo uradništva denarnih zavodov Slovenije v Ljubljani. »Društvo bančnih uradnikov za Slovenijo« je imelo dne 17. februaria svoj I. redni občni zbor, na katerem je spremenilo svoja pravila v toliko, da imajo pristop v društvo uradniki vseh denarnih zavodov in je temu primerno spremenilo tudi ime v »Društvo uradništva denarnih zavodov Slovenije v Ljubljani«.

• Vstopnice za »Valčkov večer« Sokola II na pustni terek v ljubljanski Kazini se dobe v predprodaji pri br. M. Krapežu, Jurčičev trg in pri br. P. Šterku, Stari trg. Cena 5 Din. pri večerni blagajni pa 7 Din za osebo. Kot objavljeno, so do-stojne maske z legitimacijo dobrodošle. Prireditelj obeta neprislilno živahnost in izbornu zabavo. Posebnih vabil se ne razpošilja.

• Občinstvo že danes opozarjamo na koncert, ki ga priredi g. Pavla Lovšeto-va, operna in koncertna pevka v pone-deljek dne 6. marca v Unionovi dvorani pod okriljem Glasbene Matica (iz cikla njenih jubilejnih koncertov ob 50letnici) z najznamenitejšim sporedom.

• Veliki Slavčev pustni korzo v Ljubljani. Vstopnice v predprodaji se dobe v trgovini g. L. Černo-te v Wolfovi ulici in na dan prireditve od 9. do 12. ure dopol-dne v veliki dvorani hotela Union. Vstop-nina za nečlane 10, za člane 5 Din. Sled-nji dobe znizano vstopnino le v pred-prodaji. Sploh pripravljamo cenl. poseti-nikom, da si preskrbijo vstopnice kolikor mogoče v predprodaji.

• Za »Otroški dom«. Slovenske ženske organizacije, ki še niso javile svojih dveh zastopnic odboru za ustanovitev »Otroškega doma« v Ljubljani, naj store to ne-mudoma na naslov tajnice Narodnega ženskega saveza, slovenski del, g. Min-ke Govekarjeve, Ljubljana, Rimska cesta 20. V Ljubljani je delo v polnem trcu in ima odbor nabranih že preko 100.000 K.

Gospodarsivo

AVSTRIJSKA KRONA.

Finančna življenska moč države je odvisna od rešitve njenega valutarnega problema. V celotnem valutarnem problemu tiči cela vrsta detaljnih, težkih gospodarskih vprašanj, od katerih zahteva vsako zase strokovnjakov in dela, in od katerih rešitve je odvisen potem tudi celotni valutarni problem. Poleg notranjega političnega položaja in zunanje-politične kombinacije, davčne reforme in organizacije davčnega sistema je gospodarska bilanca države odločujoči faktor pri oceni gotove valute.

Ravnokar je avstrijska republika po dolgem brezuspešnem čakalju na tem, da prejme angleško posojilo v znesku šest milijonov funtov sterlingov in upa s tem posojilom rešiti svoj valutarni problem in s tem svojo finančno življensko moč na ta način, da stabilizira valuto. Avstrijski finančni minister dr. Alfred Gurtler pravi, da je stabilizacija avstrijske krone on cilij, kateremu je treba stremeniti z vsemi sredstvi in ki reši državo pred padajočo valuto, naraščajočo draginjo, torej pred propadanjem delovne množice. S stabilizacijo si obeta minister ureditve urad-niškega vprašanja, ker bo uradništvo postavljeno fiksnim številkam nasproti, kar znači, da varčevanje zviša prihranjen-zneske ne samo nominalno, ampak tudi v resnici. Na drugi strani, kar je še veli-ko važnejše, lahko računa uradništvo s stalnim kvantom dobrin, ki jih repre-zentirajo njihovi prejemki. Omenjeni mi-nister si obeta od novega posojila zmanj-šanje spekulacije in manjše potrebe drža-ve po tujih devizah.

Navzile temu, da je avstrijska krona v zadnjem času nekoliko pridobila na svoji tečajni vrednosti, dvomimo, da se posreči Avstrijcem brez radikalnih sredstev ozdraviti avstrijsko krono.

Stabilizacija avstrijske krone kakor vsake druge valute odvisi od zdrave gos-podarske bilance. V slučaju ugodne rešitve angleškega posojila je avstrijska re-publika obremenjena za novih 6.000.000 funtov sterlingov, kar bo poživelo propa-dajočo gospodarsko življenje avstrijske republike samo momentano, za gotov čas, ker bo tujih deviz dovolj na razpolago in bo avstrijska valuta zaradi tega pridobi-la na svoji vrednosti. V teku časa pa, ko bo treba misliti na amortizacijo tega dolga, bo to umetno poživljenje gos-podarskega življenja ponehalo. Avstrijska dr-mri žava mora aktivizirati svoj buđet, ki predstavlja v gospodarski bilanci Avstrije vsled nedoplačil na življenskih potrebšči-ne in vsled previsokega števila državnega uradništva ogromno pasivno postavko gospodarske bilance. Novo posojilo bo si-ker vsled višje valute te postavke neko-liko zmanjšalo, zato bo pa trpela izvozna trgovina, ki predstavlja danes najvažnejši avstrijski aktivum. Kakor v Češkoslovna-ški, tako čakajo tudi v Avstriji eksportno industrijo težki časi, ki jih morajo vpo-števati tudi naši trgovci, da jih ne zadene vsled zakasnelih plačil ista usoda kakor pri češkoslovaškem blagu.

• Poročilo o trgovini s poljskimi pri-delki. Iz Sombora poročajo z dne 21. fe-bruaria: Povpraševanje po blagu zelo ži-vahno. Dovozi mali. Cene v naraščanju. Pšenica se plača po 1780 — 1800 K, koruza 1340 — 1350 K za blago franko šlep, a za blago franko vagon 1380 — 1400 K, oves 1300 — 1320 K. Moka no-tira: št. 0 od 24 do 24,50 K, št. 2 od 23 do 23,50 K, krušna moka 22 do 22,50 kron, otrobi 960 — 1000 K.

• Delniške družbe izven ozemlja Sr-bije in Črne gore, ki so dolžne objavljati svoje bilance v »Službenih Novinah« kraljevine SHS, niso vezane na rok vršitve glavne skupščine po publikaciji bilance v tem listu. Za ta rok je merodajna pu-blikacija bilance v pokrajinskem službe-nem glasilu. Objavljen je bilanc v »Služ-benih Novinah« kraljevine SHS se more torej vršiti tudi po izvršitvi glavnih skupščin.

• Jadranska plovdba dioničarsko pa-robrodarsko društvo. Ogrsko-hrvatska delniška pomorska parobrodna družba (Ungaro-Croata) je prenesla svoj sedež z Reke na Sušak ter je registrirana se-daj pod gornjim naslovom.

• Dobava volne za težišča. Ravnatelj-stvo državnih železnic v Sarajevu razpi-suje dobavo 3000 kg volne za težišča (Lagerwolle). Pisemne ponudbe je vloži-ti najkasneje do dne 15. aprila do 10. ure dopoldne pri imenovanem ravnateljstvu. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani in vpogled

• Trošarinski predpisi. Delegacija mi-nistrstva financ je izdala 2. zvezek trošarinskih predpisov, ki obsega prvi del začasnega zakona o državnih trošarinah, taksaah i. pristojbinah z dne 27. junija 1921 ter popravke in dopolnitve k zaka-nu o državnih trošarinah in trošarinskemu pravilniku. En izvod te knjižice s po-pravki in dopolnitvami stane 7,50 Din. Naročila in denar prejema izključno le gospodarski urad delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Če se pošlje denar po pošti, naj se pošlje s pošto nakaznico. Nekaj izvodov »trošarinskih predpisov« 1. zvezka je še na prodaj pri omenjenem gospodarskem uradu po 7,50 Din za iz-vod. Z drugim zvezkom skupno stanejo predpisi 15 Din.

• Stabilizacija češkoslovaške krone v Curihu na 10 centimov. Iz Prage poroča-jo: Češkoslovaški trgovinski minister No-vak je izjavil, da se vlada trudi stabilizirati curiški tečaj češkoslovaške krone na 10.

— Železniško-tarifna posvečevanja —

Trstu so se končala dne 18. febr. Konfe-renci so prisostvovali delegati Češkoslo-vaške, Poljske, Italije, Jugoslavije in Av-strije. Med drugim se je razpravljalo o direktni jadranski tarifi za ceneni trans-port češkoslovaškega blaga in o polj-skem tranzitu na Trst.

— Za češkoslovaške lastnike obvezne predvojnih negarantiranih dolgov bivše Ogrske. Češkoslovaški konzulat v Ljubljani poziva vse češkoslovaške državlja-ne, ki so lastniki obveznic predvojnih ne-garantiranih dolgov bivše Ogrske in ki jih dosele niso prijavili generalni direk-ciji državnih dolgov SHS zaradi žigosanja, da to napravijo do dne 28. febr. V proš-nji je treba navesti vrsto in ime posojila, serijo in številko, nominalno vrednost ob-veznic, kakor tudi verodostojne dokaze o tem, da je res lastnik češkoslovaških državljanov. Lastniki omenjenih obvez-nic v državah, ki niso naslednice Avstro-ogrske, naj pozovejo svoje depozitarje, da iste prijavijo zaradi žigosanja ali regi-striranja najbližjim češkoslovaškim ura-dom s pripombo, ali so dotične obligacije v Češkoslovaški prijavljene ali ne. Ob-veznice predvojnih negarantiranih dolgov stare Avstrije morajo zaradi naknadnega registriranja prijaviti vsi češkoslovaški državljani, bivaajoči v območju pokrajins-ke uprave za Slovenijo pri češkoslova-škem konzulatu v Ljubljani do dne 15. marca 1922.

— Potreba žita v Češkoslovaški znaša po »Venkovu« letno 350.000 vagonov.

— Avstrijska zunanja trgovina. Z Du-naja poročajo: V prvih 9 mesecih 1921. je znašal uvoz v Avstrijo 6,3 milijona ton, izvoz pa 998.700 ton. Samo Češko-slovaška je uvozila v Avstrijo od celoga uvoza 42,3 odstotka in Nemčija 33,1 od-stotka. Od celotnega izvoza pride na Ita-lijo 22 odstotkov, Češkoslovaško 17,6 odstotka, Nemčijo 16,2 odstotka, Ma-džarsko 14,8 odstotka in Jugoslavijo 8,5 odstotka. Prevoz preko Avstrije je znašal skoro 1.950.000 ton. Nanašal se je predvsem na premogovne transporte iz Nemčije in Češkoslovaške.

— Francoska državna banka izkazuje po izkazu dne 16. febr. 36.484.600.570 frankov v prometu.

— Naraščanje papirnatega denarja v Belgiji. Dne 31. januarja je bilo v Belgi-ji v prometu za 6.415.000.000 frankov papirnatega denarja. To pomeni v pri-meri z zadnjimi meseci močno naraščanje papirnatega denarja.

— Jamčenje ruskih železnic za izgube blaga. Uprava ruskih železnic je skle-nila, da izza dne 1. t. m. jamči za tovore na železnicah in v slučaju izgube blaga povrne vsi škodo.

— Inozemske prijave za sejem v Leip-zigu. Kakor poročajo iz Leipziga, se je za pomladni sejem v Leipzigu prijavilo že veliko število posetnikov iz inozem-stva. Celu iz Madžarske jih je prijavile-nih 500.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 144 — 148, Bukarešta 243, Milan 1565 — 1570, Lon-don ček 1390 — 1395, Newyork ček 312 — 313, kabel 315, Pariz 2850 — 2890, Praga 586 — 589, Švica 6125 — 6190, Dunaj 5 — 5,02, Budimpešta 46,50 — 47,50; valute: dolarji 308 — 312, rublji 26 — 29, češke krone 575 — 580, franki 2800, napoleoni 1190, marke 148 — 150, leji 240 — 243, lire 1550 — 1560.

Banka za Primorje 770. Trgovska obrtna banka 285 — 290, Brodska banka 355 — 360, Eskomptna banka 790 — 795, Jadranska banka 1130 — 1170, Jugoslovenska banka 495 — 500, Ljubljanska kreditna banka 915 — 923, Slavenska banka 505 — 515, Praštediona 5500 — 5525, Rečka pučka banka 485 — 497, Slovenska eskomptna banka 625, Srpska banka 720 — 730, Dubrovačka paroplovna družba 4900, Goranin 640, Nar. Sumaska industrija drva 500 — 505, Gutman 1600 — 1620, Slavonija 690 — 695, Ljubljanske strojne tovarne in ilvarne 885.

Beograd, valute: dolarji 78, marke 38, leji 61, levi 51, napoleoni 290; devize: London 345, Pariz 725, Ženeva 1540, Pra-ga 147,50, Dunaj 1,25, Berlin 35,70, Milan 395, Budimpešta 11,85.

Praga, devize: Berlin 24,60 — 25,40, Curli 1078 — 1082, Milan 275 — 277, Pa-riz 498,50 — 501,50, London 242 — 244, Newyork 55,12 — 56,12, Beograd 67 — 68, Solija 35,85 — 36,65, Dunaj 0,75 ¾ — 0,95 ¾, Varšava 1,15 — 1,75, Budim-pešta 7,54 ½ — 8,17 ½; valute: nemške marke 24,60 — 25,40, švicarski franki 1073 — 1077, lire 272 — 274, francoski franki 495,50 — 497,50, funti 421 — 243, dolarji 54,87 — 55,87, dinarji 64 — 65, levi 34,60 — 35,40, avstrijske krone 0,75 tri četrtine — 0,95 tri četrtine, poljske marke 1,15 — 1,75, madžarske krone 7,57 in pol — 8,17 in pol.

Curli: Berlin 2,33, Newyork 5,10, Lon-don 22,44, Pariz 46,30, Milan 25,35, Pra-ga 9,35, Budimpešta 0,75, Zagreb 1,57, Varšava 0,14, Dunaj 0,11, avstrijske žigos-ne krone 0,09.

Dunaj: Dunajska borza danes ni po-slovala.

Berlin: Italija 1068,90 — 1071,10, Lon-don 939,05 — 940,95, Newyork 212,78 — 213,22, Pariz 1940,55 — 1944,45, Švica 4205,75 — 4214,25, Dunaj 458 — 462, Pra-ga 392,10 — 392,90, Budimpešta 30,21 — 30,29, Solija 143,35 — 143,65.

Devetstopetnajsto

Tragedija naroda.

Vrsta dogodkov, vrsta nesrečnih posledic kratkovidne diplomacije, katero je završil polom Srbije, se je pričela odvijati. Vsaki dan je prinašal nov dogodek in vsaki dogodek je napovedoval veliko tradicijo srbskega naroda.

O padcu Beograda smo čuli dne 26. septembra. Drugi dan smo zvedeli, da ne pride niti eden zavezniški vojak iz Soluna Srbiji na pomoč. Pričakovali jih je okinčani Niš, pričakovali jih je Leskovac, pričakovala Gjevgelija, Strumica in Veles, pričakovala jih je Skopje. Ves srbski narod jih je pričakoval; nihče ni hotel verjeti nemili vesti, da ne bodo prišli in še vse naprej so vihrale naše izobešene zastave na čast njihovega prihoda. Še včeraj, dne 26. septembra, je Niš trdovratno zagotavljal, da prihajajo zavezniški, a danes so verovali temu samo oni, kateri niso mogli doznati resnice ali so se je krčevito otresli. A včeraj je resnično odšla zavezniška vojska na pomoč Srbiji. Že v jutranji zori so se na kolodvoru v Solunu pričele gibati francoske čete.

Ob 10. uri dopoldne se je vkrcal v vozove prvi bataljon 176. francoskega polka. Vedno novi bataljoni so prihajali na železniško postajo, razporejeni za odhod, kajti vsake dve uri bi moral oditi nov vlak, od katerih bi prvi, kateri je bil že napolnjen, odšel ob 12. uri dopoldne. Okoli napolnjenega voza je vse mrgolelo; vojaki so tekali po postaji, natakali vodo iz postajnega vodnjaka, nastavljali čez ograjo svoje čutare, da jim jih napolnijo z vodo ali z vinom. Kupovali so pomaranče, štruklje, pogačice, sadje in drugo od solunskih branjevcev, ki se vselej drenjajo okrog postaje in prav orijentalso zamazani mečejo kupcem svoje blago. Pred nekim praznim, zaprtim vozom prvega razreda je stala gruča oficirjev v živahnem pogovoru, pričakujoč generala, ki bi moral istotako oditi s tem vlakom ter peljati Srbiji vojsko na pomoč. Pet minut pred enajsto dospe na avtomobilu general Bailleu z vsem svojim štabom, v katerem se je že nahajal mlad srbski oficir v generalovi službi. Kakor hitro je zvok trobente naznanil, da prihaja general, je na kolodvoru vse oživel, oficirji so se razpršili, zabranili vojakom vsako zapuščenje vozov, vsi so obstali na svojih mestih, poveljnik bataljona je pozdravil generala, oddal raport, da je bataljon popolnoma pripravljen za odhod. General postoji še trenutek pred vozom, da izda poslednje naredbe poveljniku polka za nadaljno ukrcavanje, potem se pozdravi in stopi v voz. Če bi bil v tem trenutku, kakor je bilo določeno,

10 odšel vlak, bi Srbija videla francoske zastave. Drugo je vprašanje, če bi se ta vojska ki je že stala na srbskih tleh, tudi potem vrnila in če bi Srbija sploh zagledala francoske zastave, toda telegrami bi brneli vzdolž fronte, da prihaja francoska pomoč že na srbsko zemljo, v štirih letih srbski borilec, ki je na severu stal že do kolen v krvi, bi dvignil svojo glavo in ponosno odšel v smrt. Ti telegrami bi dospeli med sovražni-kove vrste, v Sofijo in gotovo bi se v bolgarski prestolnici še enkrat pošteno premislili, predno bi začeli 1. oktober.

Ampak to ni edini slučaj v zgodovini, da majhni in neznatni dogodki spremene ves potek dogodkov. General Bailleu se je pozdravil in se že namenil, da stopi v svoj voz. Oficir, poveljnik tega voza, dva ali trije železniški uradniki stečejo k vozu, da odpro vrata pred generalom. A vrata, bodisi zarijavela ali zabrekla, se niso dala odpreti. Poskuša eden, poskuša drugi uradnik, poskuša sam oficir, vrata se ne odpro. Istotako z vrata na predni strani kupeja. Neki železničarski podčastnik se vrže pod voz, vzame kamen v roke in prične z njim nabijati kljuko, a ta ne popusti; drugi skoči skozi okno v voz in poskuša od znotraj. Pa tudi njemu ni uspelo. Priletel je postaje-načelnik, ogledal si vrata od vseh strani in zapovedal, da pokličejo ključavničarja iz sosesčine, toda nobenega ključavničarja niso našli v delavnici. General je nervozno, očitno razsrjen, pušil cigareto za cigareto, poveljnik voza se je poskušal opravičevati, pa ga general niti poslušal ni. Veliki kazalec na uri se je hitro premikal in vojaki, že davno nagnani v vozove, so začeli iznova, da begajo okrog, izpred oči svojih starešin, samo da pridejo v stik z branjevcil konpra ograje.

Kakor se že običajno v takih prilikah zgodi, da se ljudje naposled vendar spomnijo, česa bi bilo treba že v početku, zato je tudi sedaj ukazal postajenačelnik, naj pokličejo mojstra iz železniške delavnice. Tako se je seveda zavleklo vse in general, ki je že parkrat nervozno pogledal na svojo uro, prične glasno robantiti. Zakasnitev je že izpolnila tričetrt ure in bog zna, koliko časa bi še to trajalo, da se ni pojavil na cesti, ki pelje iz mesta, motor, katerega je jahal francoski vojak. Biciolist naglo zapelje na postajo, skoči s kolesa, se poda k generalu ter mu izroči pismo, zapечатeno v veliki beli kuverti. General, ki bi moral biti že blizu srbske meje, odpre pismo, ga hitro prečita, prečita še enkrat od besede do besede.

To je bilo povečje, ki je ustavilo odhod voza in zapovedalo generalu, da izkrca že natovorzeno vojsko ter jo pošlje nazaj v tabor. Ta naredba je bila tista, ki je ustavila pomoč Srbiji. O tem je zvedela Sofija čez četrte ure, Niš pa ne takoj ter je pričakoval vlak z zavezniško vojsko.

Ce ne bi bilo tiste pokvarjene kljuke, bi to povečje doseglo generala morda v Gjevgeliji, a Sofija bi zvedela iz Soluna, da je prvi kontingent armade že na potu v Srbijo, kar bi gotovo imelo svoj učinek. O tem dogodku smo zvedeli 27. septembra, a prihodnji dan so že prišle nove, neprijetne vesti iz severnega bojišča. Smederevo je padlo, sovražnik je prekoračil z velikimi silami pri Ramu ter jasno pokazal svoj namen, da smeri svojo glavno akcijo v dolino Morave.

Drugi dan, to je bilo 29. septembra, so napadli Bolgari našo mejo v bližini Kadibagaza. Sofijski diplomati, kojim so bile poverjene celokupne zadeve zavezniških sil, so se požurili nam in svojim vladam poročati in pojasnjevati, da so ta napad izvršili neredni oddelki in da to dejstvo ni v nikaki zvezi z ostalim zadržanjem Bolgarske.

Drugi dan, 30. septembra, so Bolgari napadli naše obmejne straže pri Knjaževcu in sofijski diplomati, kojim so bile poverjene celokupne zadeve zavezniških sil, so se požurili, nam in svojim vladam sporočati in pojasnjevati, da so ta napad izvršili neredni oddelki in da to dejstvo ni v nikaki zvezi z ostalim zadržanjem Bolgarske.

Naposled, v poslednji septembarski noči, so Bolgari napadli Srbijo na vsej fronti. Prvi oktober nam je prinesel to vest, ki nas ni prav nič iznenadila, ker smo že od prvega dneva bolgarske mobilizacije, vse to pričakovali. To dejstvo je iznenadilo samo diplomate zavezniških sil, bodisi v Sofiji kakor v Nišu, a to v takšni meri, da je eden teh diplomatov, kateremu so vsi ti dogodki porušili njegovo »globoko prepričanje« deljal nekemu našemu državniku:

«To nima nobenega smisla.»

«Kaj?»

«To, da so vas napadli Bolgari.»

Neki drugi njegov tovariš je še na dan prvega oktobra, ko so se brizgale vzdolž vse fronte bolgarske puške in topovi, trdil, da bi se dala stvar še poravnati, ker Bolgari v »resnici« nimajo namena napasti Srbijo.

Neki ruski konzul, ki se potem niti pred Bolgari umakniti ni hotel ter je ostal z največjim zaupanjem v Srbiji, je dejal dne 1. oktobra nekemu našemu višjemu uradniku:

«Kaj boste sedaj?»

«Srbija propada, gospod konzul, in jaz mislim, da bi bilo v tem trenutku edino prav, če bi Rusi izkrcali svojo vojsko pri Varni ali Burgasu.»

«A to se ne more zgoditi», je odgovoril konzul, ker niti eden ruski vojak ne bo pristal na to, da se bje s svojim bolgarskim bratom.»

(Dalje prihodnjic.)

Razne vesti

UPOKOJITEV POVERJENIKA ALAVPOVIČA.

Beograd, 21. februarja. (Izv.) «Tribuna» poroča, da je z odlokom ministra prosvete upokojen poverjenik za prosveto pri zagrebški pokrajinski upravi, g. Alavpovič.

ZAŠČITA AVTORSKE PRAVICE.

Beograd, 21. februarja. (Izv.) V umetniškem oddelku ministrstva za prosveto je bila ustanovljena komisija, ki ima v misli versajске mirovne pogodbe izdelati zakon o zaščiti avtorske pravice. Naloga je poverjena dr. Spasojeviću.

ZVEZA NARODOV O ČESKIH RUSINIH.

Ženeva, 21. februarja. (Izv.) Ožji odbor odseka Zveze narodov za varstvo manjšin je sklenil, v odgovoru na petico ukrainske stranke na Madžarskem po zaslišanju zastopnika češkoslovaške vlade izreči češkoslovaški vladi svoje zaupanje in prepričanje, da bo v misli sanitžermenske mirovne pogodbe ustanovila avtonomno enoto podkarpatskih Rusinov v okvirju češkoslovaške države.

HRVATSKA STRANKA V BURGENLANDU.

Dunaj, 21. februarja. (Izv.) Hrvatsko prebivalstvo v Burgenlandu si namerava ustanoviti lastno politično stranko na narodni podlagi. Orientacija bo krščansko-agrarna, oziroma meščanska.

POLOŽAJ NA BURŠKEM.

Dunaj, 21. februarja. (Izv.) Uradno se objavlja, da se bodo z ozirom na mirni razvoj položaja na Burškem ukinile izredne varnostne odredbe. Prihodnje dni bodo zvezne čete, ki so bile poslane na Burško, zopet odšle v svoje garnizije. Določitev meje se bo šele pričela. Meja je deloma že matančno določena v sanitžermenski pogodbi, deloma jo bo morala določiti razmejilvena komisija. Meja bivšega šopronskega glasovalnega ozemlja je označena v beneškem protokolu.

REFORMA ITALIJANSKEGA SENATA.

Rim, 21. februarja. (Izv.) Poslanec Casertano je izdelal zakonski načrt za reformo senata. Po tem načrtu bi imel senat 300 članov, od teh 50 stalnih in 250, katerih bi volili 18teri volilni kolegiji po proporciji. Casertanov načrt predvideva podoben senat, kakor sta belgijski in francoski.

REKONSTRUKCIJA FRANCOSE VLADE.

Pariz, 21. februarja. (Izv.) Večerni list «Soir» razširja vest, da namerava Poincare izvršiti izpremembo svojega ministrstva. Poincare bi odločil zunanje ministrstvo, ki bi ga prevzel Jounart, ki je bil do sedaj francoski poslanik v Vatikanu. Finančno ministrstvo bi prevzel Sergeant.

KONEC HABSBURGOVSKEGA LISTA.

Dunaj, 21. februarja. Habsburgovski «Montagsblatt» je nepričakovano prenehal izhajati.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».

Vremensko poročilo

Ljubljana, 22. februarja 1922

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	735.7	2.3	jug	oblačno	0.0
Ljubljana	14.	734.0	4.1	brezvevra	—	—
Ljubljana	21.	734.5	3.7	—	—	—
Zagreb	7.	761.7	2.0	sev. vzh.	—	—
Beograd	7.	764.0	2.0	jug. vzh.	—	1.0
Dunaj	7.	769.2	0.0	zpad.	—	—
Praga	7.	—	—	—	—	—
Inomost	7.	761.4	0.0	jug. vzh.	megla	—

V Ljubljani barom. pada, temperatura višja. — Solnce vzhaja ob 6.55, zahaja ob 17.35.

Mali oglasi

Staneje do 20 besedi 1 Din. 3—, vsaki sadajnihi 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglaš. doplačevanja, spredninske do 20 besedi 5 Din., vsaki sadajnihi 5 besedi 2 Din. — Plače se spriz. (Lahko tudi v znakah.) Na sprejanje se odgovarja le, ako je sprejanje priloženo znanka se odgovor.

Službe

Prodajalka

specerjake stroke se išče za neko tukajšnje podružnico. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 36/a.

Prodajalka,

manufaktorstinja, za neko večje podjetje v mestu, se išče. Brez oskrbe. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 37/a.

Skladistišnika

se išče za neko specerjisko veletrgovino v mestu. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 38/a.

Skladistišnik

za neko veletrgovino s deželnimi pridelki, se išče. Ponudbe na upravo «Jutra» pod št. 39/a.

Blagajničarka,

zmožna računstva in korespondence, išče službe. Po-

Kupim

Pisalni stroj,

454 dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe s navedbo cene in znamke stroja pod «Pisalni stroj» na upravo «Jutra».

Prodajam

200 parov čevljev

razne vrste, lastnega izdelka, se prodaja po jako nizki ceni. — Matija Tome, Opekarska cesta 31, Ljubljana. 463

Tri železne peči,

po 2.50 m visoke, pripravne za visoke sobe, salone ali dvorane, izvrstne kurilke in najboljše sistema «Lutz», so naprodaj. Naslov pové uprava «Jutra». 446

Zdravniški, pozor!

Prodajo se kompletni zdravniški instrumenti, skoro novi,

Nekaj vagonov

sladkega, gorskega, stienjenega sena ima na prodaj Ludvik Modic, Bloška polica pri Raketu. Istotam se prodasta tudi dva zelo dobra, cisto-krvna istrijska braka in en pes čuvaj. 222

Nepremičnine

Enodružinska vila

v Ljubljani, oziroma v najbližji okolici, se kupi. Ponudbe je poslati pod «Stanovanje 382» na upravnstvo «Jutra». 382

Stanovanja

500 kron onemu, ki mi preskrbi v Ribnici tekmo par mesecev večje ali manjše stanovanje. Ponudbe na upravnstvo «Jutra» pod 500/468.

Potnike ali zastopnike

išče velika tovarna liker, ruma, konjaka in ostalih spirituoz. — Ponudbe s obvestilom, v katerem kraju pozna reflektant največ mušterij, poslati na naslov: Poštai pretinao 41, Zagreb, glavna pošta.

Med prve slovenske klasike štejejo dr. Ivana Tavčarja, njegovi zadnji dve deli Gvetje v jeseni in Visoka kronika pa med najboljši slovenske novele in povesti. Obe prinaša IV. zvezek

Tavčarjevih zbranih spisov,

ki ga je uredil dr. Ivan Prijatelj in ki je ravno izšel.

Cena 76 K, po pošti 6 K več.

Naročila na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Več dobrih stavbnih ključavničarjev

sprejme ključavničarsko podjetje Geyer in Čergonja, Cesta na Gorenjsko železnico št. 10, Ljubljana. 467

Prodajam hrastove, masivne, elegantne

spalne oprave

ter drugo pohištvo po nizkih cenah. Ivan Andlovic, mizarški mojster, Gosposvetska cesta 13, Kolizej, vrata 38, pritličje.

Posjed u Bosni

od 40 hektara, sa kućom, potrebitim zgradama i priborom, 18 kilometara udaljen od željezničke stanice, izdaje se pod zakup ili na obragijevanje za zajednički račun. — Radi uslova obratiti se na Gjoku Miloševića, Doboj.

Korespondent

srbohrvaški, slovenski in nemški, verziran v pisarniških poslih, se takoj sprejme za tovarno v Ljubljani. Natančne oferte z navedbo dosedanje prakse in zahtevo plače na poštini predal 113 v Ljubljani.

Advokat dr. Vinko Rapotec

naznanja, da je vstopil kot družabnik v pisarno dr. Frana Rosine, advokata v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 16, ter posluje v prostorih te pisarne.

Društvo bančnih zavodov v Sloveniji

sprejme za svojo pisarno v Ljubljani

tajnika.

Prednost imajo pravniki. Ponudbe naj se naslovijo na društvo.

Naročajte in širite sledeče

leposlovne knjige:

Milčinski: Drobiz. Humoreske. Broš. 36 K, vez. 44 K, poštnina 4 K.
D. Fajgelj: Tik za fronto. Broš. 36 K, vez. 48 K, poštnina 3 K.—
A. Novačan: Veleja. Broš. 28 K, vez. 36 K, poštnina 3 K.
Anatole France-Debeljak: Pingvinski otok. Roman. Cena broš. 44 K, vez. 52 K.—, po pošti pripor. 4 K več.
Dostojevski-Levstik: Best. Roman v IV. delih. Broš. 44 K, vez. 60 K, po pošti 8 K.— več.
Goncourt-Pastuškin: Dekle Eliza. Roman. Broš. 16 K, vez. 24 K, po pošti 2 K.— več.
Cervantes-Serli: Tri novele. Broš. 12 K, vez. 20 K, po pošti 3 K.— več.
Shakespeare-Zupančič: Sen kresne noči. Broš. 24 K, vez. 32 K, po pošti 2 K.— več.
Maabeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, poštnina 3 K več.
Ante Debeljak: Solnce in senca. Broš. 12 K, vez. 20 K, po pošti 2 K.— več.
Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 28 K, vez. 36 K.—, po pošti 4 K.— več.
Josipa Jurčiča zbrani spisi. Draga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez. broš. 32 K, po pošti 6 K več, II. zvez. broš. 32 K, po pošti 6 K več.
Knjige se naročajo pri založništva: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.